

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. Teoria kulturalizmu – próba rekonstrukcji koncepcji Jerome’a Brunera	13
1.1. Kulturalizm, kultura, umysł i edukacja według Brunera	13
1.2. Brunerowskie antynomie	21
1.3. Nauczanie teraźniejszego, przeszłego i możliwego	22
Rozdział 2. O wartościach społeczno-kulturowych i ich kryzysie	25
2.1. Wartości społeczno-kulturowe	25
2.2. Apel o powrót do paidei	30
Rozdział 3. Norweski system edukacji obowiązkowej	35
3.1. Struktura systemu edukacji obowiązkowej	35
3.1.1. Obowiązek szkolny	35
3.1.2. Edukacja przedszkolna	36
3.1.3. Szkolnictwo podstawowe	38
3.1.4. Szkoły średnie I stopnia	39
3.1.5. Finansowanie	40
3.2. Rozwój historyczny i przemiany polityczne szkoły norweskiej w perspektywie skandynawskiej	41
3.2.1. Złote lata socjaldemokracji w okresie powojennym	41
3.2.2. Lata 70. – wpływy radykalnej lewicy	45
3.2.3. Era globalizacji i neoliberalizmu w edukacji	46
Rozdział 4. Kulturowo-aksjologiczne uwarunkowania tożsamości Norwegów	51
4.1. Tradycyjny system wartości oraz filozofia życiowa współczesnego Norwega	51
4.1.1. Kolektywizm i równość	52
4.1.2. Szacunek i miłość do natury	57
4.1.3. Działania na rzecz innych	59
4.2. Poglądy wychowawcze i dzieciństwo w państwie dobrobytu	60
4.2.1. Profesjonalizacja dzieciństwa	61
4.2.2. Demokratyzacja dzieciństwa	62
4.2.3. Industrializacja dzieciństwa	63
4.3. Religia w Norwegii: spojrzenie na współczesne społeczeństwo i edukację	66
4.3.1. Chrześcijańska Norwegia	66
4.3.2. Religia w szkole	67
4.3.3. Kilka kontrowersji wokół religii i „norweskości”	71
Rozdział 5. Metodologia pedagogiki porównawczej i badań własnych	74
5.1. Dlaczego orientacja jakościowa w pedagogice porównawczej jest trafnym wyborem?	75

5.2. Przeszukiwanie źródeł wtórnych i analiza dokumentów	77
5.2.1. Dokumenty wybrane do analizy	78
5.3. Badania etnograficzne w szkole	80
5.3.1. Negocjowanie dostępu do szkoły	82
5.3.2. Miejsce prowadzonych badań – charakterystyka ogólna szkoły	82
5.3.3. Sytuacja badacza w terenie	83
5.4. Metodologia oparta na zabawie (<i>play based methodology</i>). Badanie opinii uczniów szkoły podstawowej za pomocą tarczy socjalnej	84
Rozdział 6. Wartości oraz ideał tożsamości Norwegów w świetle analizy i interpretacji dokumentów	87
6.1. Wartości i pożądany ideał tożsamości w podstawie programowej z roku 1974	88
6.2. Wartości i pożądany ideał tożsamości w podstawie programowej z roku 1987	93
6.3. Wartości i pożądany ideał tożsamości w podstawie programowej z roku 1997	98
Rozdział 7. Raport z przeprowadzonej etnografii szkoły	109
7.1. Inkluzja czy ekskluzja? Między ideologią a rzeczywistością	109
7.2. „Inny” w norweskiej szkole – kwestia tolerancji	122
7.3. Norweska demokracja w szkole podstawowej. Interpretacja zjawiska	129
7.4. Klimat badanej klasy i szkoły	141
7.4.1. Środowisko fizyczne	148
7.4.2. Środowisko społeczne	151
7.4.3. Środowisko emocjonalne	159
7.4.4. Środowisko nauczania	164
Zakończenie	175
Bibliografia	179
Changes in the Socio-Cultural Values Embedded in Norwegian Compulsory Education (Summary)	185